Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Ottende Afdeling)

18. juli 2013 *

»Elektroniske kommunikationsnet og -tjenester — direktiv 2002/20/EF — artikel 12 — administrationsgebyrer, som afkræves virksomheder i den berørte sektor — national bestemmelse, der undergiver operatører inden for elektronisk kommunikation betaling af et gebyr til dækning af de nationale tilsynsmyndigheders driftsomkostninger«

I de forenede sager C-228/12 – C-232/12 og C-254/12 – C-258/12,

angående anmodninger om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Italien) ved afgørelser af 22. februar 2012, indgået til Domstolen den 14. maj 2012 (sagerne C-228/12 – C-232/12) og den 24. maj 2012 (sagerne C-254/12 – C-258/12), i sagerne

Vodafone Omnitel NV (sagerne C-228/12, C-231/12 og C-258/12),

Fastweb SpA (sagerne C-229/12 og C-232/12),

Wind Telecomunicazioni SpA (sagerne C-230/12 og C-254/12),

Telecom Italia SpA (sagerne C-255/12 og C-256/12),

Sky Italia srl (sag C-257/12)

mod

Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni,

Presidenza del Consiglio dei Ministri (sagerne C-228/12 – C-232/12, C-255/12 og C-256/12),

Commissione di Garanzia dell'Attuazione della Legge sullo Sciopero nei Servizi Pubblici Essenziali (sagerne C-229/12, C-232/12 og C-257/12),

Ministero dell'Economia e delle Finanze (sag C-230/12)

procesdeltagere:

Wind Telecomunicazioni SpA (sagerne C-228/12, C-229/12, C-232/12 og C-255/12 – C-258/12),

Telecom Italia SpA (sagerne C-228/12, C-230/12, C-232/12 og C-254/12),

Vodafone Omnitel NV (sagerne C-230/12 og C-254/12),

* Processprog: italiensk.

Fastweb SpA (sagerne C-230/12, C-254/12 og C-256/12),

Television Broadcasting System SpA (sag C-257/12),

har

DOMSTOLEN (Ottende Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, E. Jarašiūnas (refererende dommer), og dommerne A. Ó Caoimh og C.G. Fernlund,

generaladvokat: N. Jääskinen

justitssekretær: A. Calot Escobar,

på grundlag af den skriftlige forhandling,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Vodafone Omnitel NV ved avvocati M. Libertini og V. Cerulli Irelli

— Fastweb SpA ved avvocati G. Nava, F. Pacciani og V. Mosca

— Wind Telecomunicazioni SpA ved avvocati G. M. Roberti, S. Fiorucci, B. Caravita Di Torito, I. Perego og M. Serpone

— Telecom Italia SpA ved avvocati F.S. Cantella, F. Cardarelli og F. Lattanzi

— Sky Italia srl ved avvocati O. Grandinetti og R. Mastroianni

— den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato A. De Stefano

— den belgiske regering ved J.-C. Halleux og T. Materne, som befuldmægtigede

— den nederlandske regering ved M. Bulterman og C. Wissels, som befuldmægtigede

— den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, som befuldmægtiget, bistået af advogado S. Gonçalves do Cabo

— Europa-Kommissionen ved E. Montaguti og L. Nicolae, som befuldmægtigede,

og idet Domstolen efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at sagen skal pådømmes uden forslag til afgørelse,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 12 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet) (EFT L 108, s. 21).

2 Anmodningerne er blevet fremsat i ti tvister mellem Vodafone Omnitel NV, Fastweb SpA (herefter »Fastweb«), Wind Telecomunicazioni SpA, Telecom Italia SpA og Sky Italia srl mod Autorità per le Garanzie nelle Comunicazioni (tilsynsmyndigheden for kommunikation, herefter »AGCOM«), Presidenza del Consiglio dei Ministri (ministerrådet), Commissione di Garanzia dell'Attuazione della Legge sullo Sciopero nei Servizi Pubblici Essenziali (kommissionen udpeget til at sikre gennemførelsen af lov om strejke inden for grundlæggende offentlige tjenester) og Ministero dell'Economia e delle Finanze (økonomi- og finansministeriet) vedrørende annullation af afgørelser om, at operatører, som udbyder elektroniske kommunikationstjenester og -net, pålægges at betale bidrag til dækning af alle den nationale tilsynsmyndigheds omkostninger, der ikke betales af medlemsstatens budget.

Retsforskrifter

EU-retten

3 30. betragtning til tilladelsesdirektivet har følgende ordlyd:

»Det er tilladt at opkræve administrationsgebyrer fra udbydere af elektroniske kommunikationstjenester for at finansiere den nationale tilsynsmyndigheds aktiviteter vedrørende administration af tilladelsessystemet og tildeling af brugsrettigheder. Sådanne gebyrer bør kun dække de reelle administrationsomkostninger ved disse aktiviteter. Med henblik herpå bør de nationale tilsynsmyndigheders indtægter og udgifter gøres gennemskuelige via årlige opgørelser over de samlede gebyrbeløb, der er opkrævet, og de administrationsomkostninger, der er påløbet. Dermed kan virksomhederne kontrollere, om der er overensstemmelse mellem administrationsomkostningerne og gebyrerne.«

4 Dette direktivs artikel 12 med overskriften »Administrationsgebyrer« har følgende ordlyd:

»1. Administrationsgebyrer, som afkræves virksomheder, der udbyder en tjeneste eller et net i henhold til den generelle tilladelse, eller som har fået tildelt brugsrettigheder:

a) må i alt kun dække de administrationsomkostninger, der påløber som led i administration, kontrol og gennemførelse af den generelle tilladelsesordning, brugsrettigheder og særlige forpligtelser, jf. artikel 6, stk. 2, som kan omfatte udgifter til internationalt samarbejde, harmonisering og standardisering, markedsanalyse, overensstemmelsesovervågning og anden markedskontrol, samt lovgivningsarbejde vedrørende udarbejdelse og gennemførelse af sekundær ret og administrative afgørelser, såsom afgørelser om adgang og samtrafik, og

b) skal pålægges de enkelte virksomheder på en objektiv, transparent og forholdsmæssigt afpasset måde, der minimerer ekstra administrationsomkostninger og ledsagende gebyrer.

2. Når de nationale tilsynsmyndigheder pålægger administrationsgebyrer, offentliggør de en årlig oversigt over deres administrationsomkostninger og det samlede gebyrbeløb, der er opkrævet. På baggrund af forskellen mellem det samlede afgiftsbeløb og administrationsomkostningerne, foretages der passende justeringer.«

Italiensk ret

5 Artikel 2, stk. 38, i legge n. 481 – Norme per la concorrenza e la regolazione dei servizi di pubblica utilità – Istituzione delle Autorità di regolazione dei servizi di pubblica utilità (lov nr. 481 om regler for konkurrence og regulering af public service-tjenester – Oprettelse af myndigheder til regulering af public service-tjenester) af 14. november 1995 (GURI nr. 270 af 18.11.1995) bestemte, at de uafhængige myndigheder blev delvis finansieret af et beløb, som blev opkrævet i henhold til en særlig post på

statsbudgettet, og delvis af et bidrag hvis størrelse ikke måtte overstige en promille af indtægterne i sidste regnskabsår, som indbetaltes af de operatører, der udøver denne tjeneste. Størrelsen af dette bidrag og fremgangsmåden for indbetalingen heraf blev fastsat i ministerielle bekendtgørelser, der blev vedtaget hvert år med dette formål.

6 Artikel 6, stk. 2, i legge n. 249 – Istituzione dell'Autorità per le garanzie nelle comunicazioni e norme sui sistemi delle telecomunicazioni e radiotelevisivo (lov nr. 249 om oprettelse af tilsynsmyndigheden for kommunikation og indførelse af forskrifter vedrørende telekommunikations- og radio- og tv-systemer) af 31. juli 1997 (GURI nr. 177 af 31.7.1997) henviste udtrykkeligt til den bidragsordning, der allerede var fastsat for de andre myndigheder, og fastsatte endvidere muligheden for at anvende dette instrument til, om nødvendigt og efter kriterier, der tager hensyn til aktivitetsomkostningerne, at indføre et bidrag for AGCOM's tjenester i henhold til loven, herunder registerføringen af operatører.

7 Decreto legislativo n. 259 – Codice delle comunicazioni elettroniche (lovdekret nr. 259, der indførte lov om elektronisk kommunikation) af 1. august 2003 (GURI nr. 214 af 15.9.2003) udpegede AGCOM som national tilsynsmyndighed.

8 Tilladelsesdirektivets artikel 12, stk. 1, blev gennemført i italiensk ret ved artikel 34, stk. 1, i nævnte lov om elektronisk kommunikation, der har følgende ordlyd:

»Foruden de i artikel 35 omhandlede bidrag kan virksomheder, der udbyder kommunikationsnet eller -tjenester i henhold til den generelle tilladelse, eller som har fået tildelt brugsrettigheder, afkræves administrationsgebyrer, der i alt kun må dække de administrationsomkostninger, der påløber som led i administration, kontrol og gennemførelse af den generelle tilladelsesordning, brugsrettigheder og særlige forpligtelser i artikel 28, stk. 1, som kan omfatte udgifter til internationalt samarbejde, harmonisering og standardisering, markedsanalyse, overensstemmelsesovervågning og anden markedskontrol, samt lovgivningsarbejde vedrørende udarbejdelse og gennemførelse af sekundær ret og administrative afgørelser, såsom afgørelser om adgang og samtrafik. Administrationsgebyrerne skal pålægges de enkelte virksomheder på en objektiv, transparent og forholdsmæssigt afpasset måde, der minimerer ekstra administrationsomkostninger og ledsagende gebyrer.«

9 Italiens ret sondrer mellem de administrationsgebyrer vedrørende udøvelse af beslutningsopgaver, der henhører under ministero per lo Sviluppo Economicos (ministerium for økonomisk udvikling) kompetence, og de bidrag fra operatørerne, der har til formål at dække de omkostninger, der er forbundet med ordningen for generelle tilladelser, der udelukkende varetages af AGCOM.

10 Lovgivningen om bidrag til uafhængige myndigheder (herunder AGCOM) er blevet ændret ved legge n. 266 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2006) (lov nr. 266 om bestemmelser om opstilling af statens årlige og flerårige budgetter (finanslov 2006)) af 23. december 2005 (GURI nr. 302 af 29.12.2005, herefter »lov nr. 266/2005«).

11 Artikel 1, stk. 65, i lov nr. 266/2005 bestemmer:

»Fra 2007 finansieres driftsomkostningerne for […] [AGCOM] af det berørte marked for den del, der ikke dækkes af statens budget, i henhold til de bestemmelser, der er fastsat i gældende ret, og på grundlag af de bidrag, der fastsættes ved afgørelse fra hver myndighed i overensstemmelse med de maksimumsgrænser, der er fastsat ved lov, og som betales direkte til myndighederne.«

12 Artikel 1, stk. 66, i lov nr. 266/2005 bestemmer:

»Ved den første anvendelse for 2006 fastsættes størrelsen af de bidrag, der påhviler operatører, der virker i kommunikationssektoren […] til 1,5 promille af de indtægter, der fremgår af det sidste godkendte regnskab, inden nærværende lov trådte i kraft. For de følgende år kan eventuelle forskelle i

størrelsen og gennemførelsesbestemmelserne for bidragene vedtages af [AGCOM] i henhold til stykke 65 inden for en maksimumsgrænse på 2 promille af de indtægter, der fremgår af regnskabet godkendt forud for vedtagelsen af afgørelsen.«

13 Størrelsen af og gennemførelsesbestemmelserne for det bidrag, der er fastsat i artikel 1, stk. 66, i lov nr. 266/2005, blev fastsat årligt ved følgende afgørelser fra AGCOM, nemlig afgørelse nr. 110/06/CONS for 2006, afgørelse nr. 696/06/CONS for 2007, afgørelse nr. 604/07/CONS for 2008, afgørelse nr. 693/08/CONS for 2009, afgørelse nr. 722/09/CONS for 2010, afgørelse nr. 599/10/CONS for 2011 og afgørelse nr. 650/11/CONS for 2012.

14 Lovgivningen på området blev efterfølgende suppleret af artikel 2, stk. 241, i legge n. 191 – Disposizioni per la formazione del bilancio annuale e pluriennale dello Stato (legge finanziaria 2010) (lov nr. 191 om bestemmelser om opstilling af statens årlige og flerårige budgetter (finanslov 2010)) af 23. december 2009 (GURI nr. 302 af 30.12.2009), som fastsatte en overførsel af en del af de beløb, som opkræves af AGCOM, til andre uafhængige nationale administrative myndigheder.

Tvisterne i hovedsagerne og det præjudicielle spørgsmål

15 Siden 1996 har operatører, der udbyder en public service-tjeneste i Italien, været forpligtet til at betale et obligatorisk bidrag til dækning af de driftsomkostninger, som afholdes af de myndigheder, der kontrollerer disse tjenester. De operatører, der udbyder elektroniske kommunikationstjenester eller et elektronisk kommunikationsnet, er ligeledes omfattet af denne lovgivning.

16 Forpligtelsen til at betale et bidrag for operatører inden for elektronisk kommunikation til driften af de myndigheder, som fører tilsyn med public service-tjenester, blev indført ved lov nr. 481/1995 af 14. november 1995. Efter en ændring af denne lov, der har været i kraft siden 2007, dækkes driftsomkostninger for tilsynsmyndigheder som AGCOM, som ikke finansieres af statsbudgettet, af operatørerne i den sektor, som henhører under denne myndigheds kompetence. Størrelsen af dette bidrag fastsættes af den berørte myndighed ved afgørelse, inden for et lovbestemt maksimum på 2 promille af omsætningen. Bidraget betales direkte til AGCOM.

17 AGCOM har i denne sammenhæng beføjelse til at fastsætte størrelsen af og de nærmere bestemmelser for dette bidrag ved retsakter, der skal forelægges ministerrådet til godkendelse.

18 Der blev efterfølgende indført andre bestemmelser ved lov nr. 191 af 23. december 2009 om bestemmelser om opstilling af statens årlige og flerårige budgetter (finanslov 2010), som for det første yderligere nedsatte den del af AGCOM's driftsomkostninger, der skal finansieres af staten, yderligere, og for det andet, indtil 2012, ligeledes fastsatte en ordning om overførsel af finansiering fra visse nationale myndigheder, herunder AGCOM, til andre nationale myndigheder.

19 AGCOM gennemførte i denne sammenhæng med hensyn til operatører, der udbyder elektroniske kommunikationstjenester eller et elektronisk kommunikationsnet, en undersøgelse for at fastslå, om bidragsforpligtelsen i henhold til lov nr. 266/2005 blev overholdt.

20 AGCOM fremsendte efter denne undersøgelse en afgørelse til henholdsvis Vodafone Omnitel NV, Fastweb, Wind Telecomunicazioni SpA, Telecom Italia SpA og Sky Italia srl, hvorved den meddelte hver enkelt af disse selskaber, at en del af de skyldige bidrag til dækning af driftsomkostninger for årene 2006-2010 ikke var blevet indbetalt, og opfordrede dem til at betale de skyldige beløb inden for en frist på 30 dage. Disse operatører anlagde derefter sag med påstand om annullation af disse afgørelser ved den forelæggende ret. Ifølge forelæggelsesafgørelserne har sagsøgerne i hovedsagerne bestridt de afkrævede beløb, idet de har gjort gældende, at gebyret dækker poster, som ikke er direkte forbundet med denne myndigheds driftsomkostninger til forudgående regulering af markedet, der vedrører udstedelse af tilladelser.

21 Tribunale amministrativo regionale per il Lazio har i forelæggelsesafgørelserne anført – idet den har foretaget en analyse af tilladelsesdirektivets artikel 12 og 13. betragtning til Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/140/EF af 25. november 2009 om ændring af direktiv 2002/21/EF om fælles rammebestemmelser for elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, direktiv 2002/19/EF om adgang til og samtrafik mellem elektroniske kommunikationsnet og tilhørende faciliteter og direktiv 2002/20/EF (EUT L 337, s. 37) – at den nationale lovgivning, der er omhandlet i de sager, som den er forelagt, bestemmer, at alle de af AGCOM's omkostninger, som ikke er dækket af statens finansiering, skal dækkes af gebyrer, der pålægges private operatører i den regulerede sektor ved hjælp af en ordning, som bygger på disse operatørers indtægter ved salg og tjenesteydelser, og som giver mulighed for at fordele bidraget på hver operatør ud fra dennes økonomiske kapacitet. Det fremgår ifølge denne ret imidlertid af EU-retten, at det udelukkende er berettiget at pålægge operatørerne administrationsgebyrer, hvis det sker på grundlag af de omkostninger, som de nationale tilsynsmyndigheder rent faktisk har afholdt, og ikke for omkostninger til en hvilken som helst slags aktiviteter, men ud fra forudgående regulering af markedet, der vedrører udstedelse af tilladelser. Det forekommer dermed den forelæggende ret, at de gebyrer, der opkræves af AGCOM, bør begrænses til de omkostninger, der er afholdt med henblik på denne regulering.

22 Det er under disse omstændigheder, at Tribunale amministrativo regionale per il Lazio har besluttet at udsætte sagerne og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål, der er formuleret enslydende i sagerne C-228/12 – C-232/12 og C-254/12 – C-258/12:

»Skal fællesskabsbestemmelserne på området, og navnlig bestemmelserne i [tilladelses]direktiv[et] […], fortolkes således, at de er til hinder for nævnte nationale lovgivning, navnlig lov [nr. 266/2005], særligt på grund af den måde, hvorpå den konkret anvendes i praksis?«

23 Ved kendelse af 15. juni 2012 har Domstolens præsident besluttet at forene sagerne C-228/12 – C-232/12 og C-254/12 – C-258/12 med henblik på den skriftlige forhandling, den mundtlige forhandling og dommen.

Om anmodningen om indledning af den mundtlige forhandling

24 Ved skrivelse indgået til Domstolens Justitskontor den 8. marts 2013 har Fastweb anmodet om indledning af den mundtlige forhandling, idet selskabet har gjort gældende, at der foreligger en ny faktisk omstændighed, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse. Denne part har anført, at AGCOM den 29. november 2012, efter afslutningen af den skriftlige forhandling i de foreliggende sager, offentliggjorde en meddelelse til den italienske regering, hvori denne myndighed opfordrede den italienske regering til at undlade at forlænge den nationale lovgivning, der fastsætter finansieringsordningen for AGCOM, idet denne ordning ikke er i overensstemmelse med EU-retten.

25 Det bemærkes i denne henseende, at Domstolen i henhold til artikel 76, stk. 2, i Domstolens procesreglement efter forslag fra den refererende dommer og efter at have hørt generaladvokaten har besluttet, at der ikke skal afholdes mundtlig forhandling, idet Domstolen efter en gennemlæsning af de indlæg, der blev afgivet under den skriftlige forhandling, finder, at sagen er tilstrækkeligt oplyst til, at den kan træffe afgørelse i de foreliggende sager.

26 Det skal endvidere bemærkes, at Domstolen i medfør af samme reglements artikel 83 til enhver tid, efter at have hørt generaladvokaten, ved kendelse kan bestemme, at retsforhandlingernes mundtlige del skal åbnes eller genåbnes, navnlig hvis den finder, at sagen er utilstrækkeligt oplyst, eller såfremt en part, efter at denne del af retsforhandlingerne er afsluttet, er fremkommet med nye oplysninger vedrørende sagens faktiske omstændigheder, som er af afgørende betydning for Domstolens afgørelse.

27 Domstolen er, efter at have hørt generaladvokaten, af den opfattelse, at den i det foreliggende tilfælde har alle de oplysninger til rådighed, som er nødvendige for, at den kan besvare spørgsmålet fra den forelæggende ret, og at den nye faktiske omstændighed, som Fastweb har anført, ikke er af afgørende betydning for Domstolens præjudicielle afgørelse.

28 På denne baggrund tages Fastwebs begæring om åbning af den mundtlige forhandling ikke til følge.

Om det præjudicielle spørgsmål

Formaliteten

29 Den italienske regering har givet udtryk for tvivl med hensyn til, om anmodningerne om en præjudiciel anmodning kan antages til realitetsbehandling, idet den har anført, at forelæggelsesafgørelserne ikke indeholder en tilstrækkelig fremstilling af de faktiske omstændigheder og den italienske lovgivning, der finder anvendelse på tvisterne i hovedsagerne.

30 Det bemærkes i denne henseende, at det følger af domstolens faste praksis, at det for at opnå en fortolkning af EU-retten, som den nationale ret kan bruge, er påkrævet, at denne giver en beskrivelse af de faktiske omstændigheder og de regler, som de forelagte spørgsmål hænger sammen med, eller i det mindste forklarer de faktiske forhold, der er baggrunden for dens spørgsmål (dom af 17.2.2005, sag C-134/03, Viacom Outdoor, Sml. I, s. 1167, præmis 22, af 14.12.2006, sag C-217/05, Confederación Española de Empresarios de Estaciones de Servicio, Sml. I, s. 11987, præmis 26, og af 17.7.2008, sag C-94/07, Raccanelli, Sml. I, s. 5939, præmis 24).

31 De oplysninger, som er meddelt i forelæggelsesafgørelserne, skal ikke blot sætte Domstolen i stand til at give hensigtsmæssige svar, men også give medlemsstaternes regeringer og andre interesserede parter mulighed for at afgive indlæg i henhold til artikel 23 i statutten for Den europæiske Unions Domstol (kendelse af 2.3.1999, sag C-422/98, Colonia Versicherung m.fl., Sml. I, s. 1279, præmis 5, og dom af 8.11.2007, sag C-20/05, Schwibbert, Sml. I, s. 9447, præmis 21, samt Raccanelli-dommen, præmis 25).

32 I det foreliggende tilfælde satte fremstillingen af de faktiske omstændigheder i forelæggelsesafgørelserne, selv om de er kortfattede, og beskrivelsen af den anvendelige nationale ret parterne i hovedsagerne og medlemsstaternes regeringer i stand til at fremsætte deres bemærkninger til det forelagte spørgsmål, hvilket fremgår af de skriftlige indlæg, der er afgivet for Domstolen af de nævnte parter i hovedsagerne og af den italienske, den belgiske, den nederlandske og den portugisiske regering samt af Europa-Kommissionen. Henset til de nævnte afgørelser råder Domstolen over tilstrækkelige faktiske og retlige oplysninger til at fortolke bestemmelserne i EU-retten og give et hensigtsmæssigt svar på det forelagte spørgsmål.

33 Under disse omstændigheder kan anmodningen om præjudiciel afgørelse antages til realitetsbehandling.

Realiteten

34 Med det forelagte spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om EU-retten skal fortolkes således, at den er til hinder for en medlemsstats lovgivning som den i hovedsagerne omhandlede, i medfør af hvilken virksomheder, der udbyder en elektronisk kommunikationstjeneste eller et elektronisk kommunikationsnet, afkræves et gebyr til dækning af alle de af den nationale tilsynsmyndighed afholdte omkostninger, som ikke finansieres af staten, hvorved disse gebyrers størrelse fastsættes på grundlag af de indtægter, som disse virksomheder oppebærer.

35 Det bemærkes i denne henseende, at tilladelsesdirektivet ikke blot fastsætter regler vedrørende procedurerne for udstedelse af generelle tilladelser eller brugsret til radiofrekvenser eller numre og indholdet af disse tilladelser, men ligeledes vedrørende arten eller endog størrelsen af de økonomiske byrder, som er knyttet til disse procedurer, og som medlemsstaterne kan pålægge virksomhederne i sektoren for elektroniske kommunikationstjenester (jf. analogt dom af 18.9.2003, forenede sager C-292/01 og C-293/01, Albacom og Infostrada, Sml. I, s. 9449, præmis 35 og 36, af 21.7.2011, sag C-284/10, Telefónica de España, Sml. I, s. 6991, præmis 18, og af 27.6.2013, sag C-71/12, Vodafone Malta og Mobisle Communications, præmis 20).

36 Den retlige ramme for at sikre frit udbud af elektroniske kommunikationsnet og -tjenester, der er indført ved tilladelsesdirektivet, ville miste deres effektive virkning, hvis medlemsstaterne frit kunne fastsætte, hvilke økonomiske byrder virksomhederne i telesektoren skulle pålægges (jf. analogt dommen i sagen Albacom og Infostrada, præmis 38, samt Telefónica de España-dommen, præmis 19).

37 Hvad angår administrationsgebyrer, der pålægges virksomheder, som udbyder en tjeneste eller et net, for at finansiere den nationale tilsynsmyndigheds aktiviteter vedrørende administration af tilladelsessystemet og tildeling af brugsrettigheder, reguleres disse af tilladelsesdirektivets artikel 12, som ikke ændres ved direktiv 2009/140, som den forelæggende ret har henvist til.

38 Det følger af tilladelsesdirektivets artikel 12, stk. 1, litra a), at medlemsstaterne kun kan afkræve administrationsgebyrer af virksomheder, der udbyder en tjeneste eller et net i henhold til den generelle tilladelse, eller som har fået tildelt brugsret til radiofrekvenser eller numre, til dækning af de administrationsomkostninger, der påløber som led i administration, kontrol og gennemførelse af den generelle tilladelsesordning, brugsrettigheder og særlige forpligtelser i henhold til dette direktivs artikel 6, stk. 2, som kan omfatte udgifter til internationalt samarbejde, harmonisering og standardisering, markedsanalyse, overvågning og anden markedskontrol, samt lovgivningsarbejde vedrørende udarbejdelse og gennemførelse af sekundær ret og administrative afgørelser, såsom afgørelser om adgang og samtrafik.

39 Sådanne afgifter kan kun dække omkostninger til de aktiviteter, der er nævnt i den foregående præmis, som ikke omfatter udgifter vedrørende andre opgaver (jf. analogt dom af 19.9.2006, forenede sager C-392/04 og C-422/04, i-21 Germany og Arcor, Sml. I, s. 8559, præmis 29, 32, 34 og 35, samt dommen i sagen Telefónica de España, præmis 23).

40 De gebyrer, der afkræves i medfør af tilladelsesdirektivets artikel 12, er, som den forelæggende ret har bemærket, følgelig ikke bestemt til at dække administrationsomkostninger af enhver art, der afholdes af den nationale tilsynsmyndighed.

41 Desuden fastsætter tilladelsesdirektivet hverken fremgangsmåden ved fastsættelsen af størrelsen af de administrationsgebyrer, der kan afkræves i medfør af dette direktivs artikel 12, eller hvordan disse gebyrer skal opkræves. Imidlertid fremgår for det første af nævnte direktivs artikel 12, stk. 2, læst i lyset af 30. betragtning til direktivet, at de nævnte afgifter skal dække de reelle administrationsomkostninger ved de aktiviteter, der er nævnt i denne doms præmis 38, og at de skal afvejes mod disse omkostninger. Medlemsstaternes samlede indtægter i form af det pågældende gebyr må således ikke overstige de samlede omkostninger i forbindelse med disse aktiviteter (jf. analogt dommen i sagen Telefónica de España, præmis 27). For det andet kræver tilladelsesdirektivets artikel 12, stk. 1, litra b), at medlemsstaterne pålægger virksomhederne de nævnte administrationsgebyrer på en objektiv, transparent og forholdsmæssigt afpasset måde.

42 Det følger af det ovenfor anførte, at selv om det står medlemsstaterne frit at afkræve virksomheder, der udbyder en elektronisk kommunikationstjeneste eller et elektronisk kommunikationsnet, et gebyr til finansiering af den nationale tilsynsmyndigheds aktiviteter, forudsætter dette imidlertid, at dette gebyr udelukkende er bestemt til at dække omkostninger til de aktiviteter, der er nævnt i tilladelsesdirektivets artikel 12, stk. 1, litra a), at de samlede indtægter i form af det pågældende gebyr ikke overstiger de

samlede omkostninger i forbindelse med disse aktiviteter, og at virksomhederne pålægges disse gebyrer på en objektiv, transparent og forholdsmæssigt afpasset måde, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

43 På grundlag af samtlige disse betragtninger skal det forelagte spørgsmål besvares med, at tilladelsesdirektivets artikel 12 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en medlemsstats lovgivning som den i hovedsagerne omhandlede, i medfør af hvilken virksomheder, der udbyder en elektronisk kommunikationstjeneste eller et elektronisk kommunikationsnet, afkræves et gebyr, der er bestemt til dækning af alle de af den nationale tilsynsmyndighed afholdte omkostninger, som ikke finansieres af staten, hvorved disse gebyrers størrelse fastsættes på grundlag af de indtægter, som disse virksomheder oppebærer, under forudsætning af at dette gebyr udelukkende er bestemt til at dække omkostninger til de aktiviteter, der er nævnt i artikel 12, stk. 1, litra a), at de samlede indtægter i form af det pågældende gebyr ikke overstiger de samlede omkostninger i forbindelse med disse aktiviteter, og at virksomhederne pålægges disse gebyrer på en objektiv, transparent og forholdsmæssigt afpasset måde, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

Sagsomkostninger

44 Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Ottende Afdeling) for ret:

Artikel 12 i Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2002/20/EF af 7. marts 2002 om tilladelser til elektroniske kommunikationsnet og -tjenester (tilladelsesdirektivet) skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en medlemsstats lovgivning som den i hovedsagerne omhandlede, i medfør af hvilken virksomheder, der udbyder en elektronisk kommunikationstjeneste eller et elektronisk kommunikationsnet, afkræves et gebyr, der er bestemt til dækning af alle de af den nationale tilsynsmyndighed afholdte omkostninger, som ikke finansieres af staten, hvorved disse gebyrers størrelse fastsættes på grundlag af de indtægter, som disse virksomheder oppebærer, under forudsætning af at dette gebyr udelukkende er bestemt til at dække omkostninger til de aktiviteter, der er nævnt i artikel 12, stk. 1, litra a), at de samlede indtægter i form af det pågældende gebyr ikke overstiger de samlede omkostninger i forbindelse med disse aktiviteter, og at virksomhederne pålægges disse gebyrer på en objektiv, transparent og forholdsmæssigt afpasset måde, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at efterprøve.

Underskrifter